

Palóc táj kincses kalendárium, a Novohrad - Nógrád Geopark

Történetünk 30 millió évvel ezelőtt kezdődött. Afrika felől sodródó mikro-kontinensnyi szigetek ütköztek egykoron, Európával összeforrva. Beltengerek szárazföldet öleltek pulzálva, hasadékok nyíltak, egymást váltó, pusztító vulkánok ontották tüzes terhüket. Elemi erők hegyeket tornyoztak, megszületett a Pannon-medence, s benne gyöngyszeme, a nógrádi táj.

Az a táj, melyet évezredek óta az itt élő ember is formál, alakítja ma is. De nem csupán a felszint, legújabb kezdeményezésével eme emberléptékű táj lelkiületére is hat.

A térség gazdag földtani örökségét történelmi hagyatékaival és a palóc hagyományokkal együtt felkaroló helyi törekvés különleges a maga nemében, hiszen a világ egyik első, országhatáron átnyúló nemzetközi geoparkja formálódik a Palóc Olimposz alatt.

A füleki várhegytől a béri andezit oszlopokig húzódó, a történelmi Nógrád Vármegyének egy részét, a szétszakadt tájat és közösségeket újra egyesítő Novohrad - Nógrád Geopark az Európa Diplomás Ipolytarnóci Ősmaradványokat és a Világörökség részét képező Hollóköt is magában foglalja, 63 magyar és 28 szlovákiai települést ölel fel.

A geopark jelképe azt a Somoskői várat ábrázolja, melynek lábánál húzódik a trianoni országhatár, a vártorony csúcsánál megszakadó félköríves felírás is ezt jól sejteti. A vár a földtani múltból építkezik, bazaltsziklán áll, alatta a híres hajlott bazaltorgonák zuhatagja.

Az 1990-es évek végén a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság és a Cerova Vrchovina CHKO (Szlovákia) szakértői között merült fel egy közösen kialakítandó, földtani

bemutatóhelyeket csigavonalban felfűző elképzelés gondolata. A kistérségek is felismerték a geoturizmusban rejlő lehetőségeket a határ mindkét oldalán. Közös munkaként 2007 végére elkészült a geoparki alapozó tanulmány, melyet egy évre rá tettek követtek, 2008-ban hivatalosan is megalakult a Geopark.

Egyelőre csak próbálgatja lépteit az újszülött, felcseperedéséhez több idő kell, de híre máris terjed. Ezt kihasználván beadta nevezését az UNESCO Globális Geoparkok Hálózatának tagfelvételére.

De mi is az a geopark? Egyfajta különleges térségfejlesztési koncepció. Hiszen akkora, gazdaságilag életképes területről van szó, ahol elsősorban a földtudományi értékek vonzerején, de biológiai, régészeti, antropológiai, néprajzi, egyéb kulturális, történelmi értékek gazdag kínálatán is alapuló környezetbarát turizmus valósítható meg, mely a térség gazdasági felemelkedését szolgálhatja.

A geopark igazi letéteményese a benne élő ember, a hagyományait büszkén ápoló, vagy újra felfedezni vágyó, a környezete iránt érdeklődő, e sorok olvasója.

Nem is sejtjük, mily értékek között élünk, így talán nem is becsüljük eléggé őket, egészen addig, míg szemünk láttára rájuk csodálkozunk a máshonnan Palócföldre vetődő. Ne várjunk addig.

Mennyi érték hever a határban, a padlás lim-lomjai közt, a nagyszülők hagyatékában? Vagy a gyümölcsös kert megmentendő őserg gyümölcsfa fajtáiban, a lekvár zamatában? Érdemes értékeinket számba venni.

Egyedül nehéz ápolni örökségünket, de szerencsére a Geoparkon belül nincs senki sem magára hagyatva, hálózati tevékenység a lényege.

Ennek egyik társadalmi bázisa a 2009-ben megalakult Nógrádi Geopark Egyesület, melynek bejegyzett székhelye a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság világhírű földtani bemutatóhelye, az Ipolytarnóci Ősmaradványok.

Az Egyesület elnöke Dr. Tardy János, az a személy, aki a határon átnyúló Geopark létrehozásában elvülhetetlen érdemeket szerzett és a nemzetközi irányító testület elnöki tisztjét is ellátja.

Az Egyesület szakosztályait (tudományos, oktatási és közművelődési, kulturális és hagyományörző, önkormányzati, vidékfejlesztési, turisztikai valamint örökségvédelmi) neves szakemberek vezetik, várják a csatlakozni vágyókat. (További információk a ngegyesulet@gmail.com email címen, valamint a <http://www.nogradgeopark.eu/> és <http://ipolytarnoc.kvvm.hu/index.php?p=geopark> linkeken kaphatók.)

A Novohrad – Nógrád Geopark emberléptékű tájának igazi értéke bennünk rejlik, miként sáfárkodunk vele. Megbecsülni dolgainkat csak ismerve lehet.

Betérünk-e a Pásztói Múzeumba, meglátogatjuk-e a Kozárdi Almafesztivált, beköszöntünk-e a 36 jó palóc kazári forgatagába, lerójuk-e tiszteletünket a régmúlt korok régészeti emlékeinél a szécsényi Kubinyi Ferenc Múzeumban, felkapaszkodunk-e a Salgó ormára, s a Füleki Várhoz, megőrizzük-e bányász hagyományainkat, s mind megannyi más. Csak egy lépéssel kezdődik, rajta hát!